

“Més aviat em pensava que era únic”

Haug-Schnabel, de 56 anys, dirigeix el grup de recerca de biologia del comportament humà a la ciutat alemanya de Kandern i fa classes a la Universitat de Friburg. El seu fill, Nikolas Schnabel, de 22 anys, estudia arqueologia. Tots dos junts han publicat un llibre sobre els anys estranys i intensos de la pubertat.

—**Senyora Haug-Schnabel, els pares amb fills púbers declaren de vegades que els agradaria de congelar-los i no descongelar-los fins que no arribessin a una edat suportable. Vós també teníeu fantasies d'aquesta mena?**

—**GABRIELE HAUG-SCHNABEL:** Hi havia moments, com ara aquell matí de cap d'any, quan Nikolas finalment es va posar en contacte amb nosaltres i va dir: “He tingut sort. Gairebé em quedo congelat. No podia trobar la casa.” Mentre era petit, les seves aventures eren una prova d'originalitat i de desenvolupament, però durant la pubertat més aviat pensava: “Ajudeu-me! Aquest no se'n sortirà, a la vida.”

—**I vós, senyor Schnabel, quan us queixàveu de la vostra mare?**

—**NIKOLAS SCHNABEL:** Sempre era per l'escola. Vaig passar anys sense saber per què m'atabalava tant, ma mare. Em sermonejava constantment sobre la importància dels estudis. Això m'empipava molt: havia de pensar en el futur quan encara no entenia el present. Un somriure de la Jasmin era de bon tros més important que no pas si una corba matemàtica anava a zero. Sempre em demanava com és que no ho entenes.

—**G. HAUG-SCHNABEL:** Jo volia aportar-te coses interessants: el diari escolar, la cuina, la dansa... “Dóna més de tu mateix”, pensava quan et veia allà ajagut. Ja pot ser ja, que et posés nerviós.

—**N. SCHNABEL:** Les teves propostes eren tan perfectes... I era tan insuportable sentir com era tot d'interessant si la Jasmin em tornava a mirar...

Els autors, Schnabel i Haug-Schnabel: “Eres tan típic, en la teva confusió...”

La biòloga del comportament Gabriele Haug-Schnabel i el seu fill Nikolas parlen sobre l'estranya experiència de la pubertat, l'enigmàtica formació del cervell dels adolescents, la recerca dels estímuls extrems i les lluites desesperades per les noies.

—**Per què el pressionàveu tant?**

—**G. HAUG-SCHNABEL:** Perquè havia empijorant a l'escola. De sobte, estaves convençut que no sabies fer res. La inseguretat total, una reacció típica de la pubertat. Jo veia que es treia mèrits i pensava: “Tu mateix! Només provant el màxim de coses podràs saber amb què avançaràs.” Necessitaves experimentar èxits per desenvolupar-te.

—**N. SCHNABEL:** Tranquil·la, que ha funcionat. Quan em vas oferir d'escriu-

re amb tu aquest llibre sobre la pubertat fins i tot vaig millorar en matemàtiques.

—**G. HAUG-SCHNABEL:** El meu regal quan vas fer divuit anys. Primer no hi va haver cap reacció. Vaig pensar: “Merda! Potser hauria estat millor un reproductor MP3.” Però després vas fer una expressió de cara com dient: “Em confies això? Doncs jo també confio en mi mateix.” Em vaig sentir increïblement orgullosa.

—**N. SCHNABEL:** Jo també. A l'escola sempre havia sentit dir: “No pots fer això o allò, i amb els teus coneixements de matemàtiques no trobaràs cap feina i repetiràs curs.” M'havien acostumat a formar part de la massa. I de sobte em vaig adonar que podia pagar la pena que sortís de la massa.

—**G. HAUG-SCHNABEL:** Però primer ningú no podia saber res. “Hi hi! Escriu un llibre amb la mama!” Tu t'avergonyies quan una cosa t'importava realment. Això també és típic: cal fer el dur passí que passí. Volies ser intocable des del punt de vista emocional.

—**N. SCHNABEL:** No ho entens? Hauria estat un suïcidi social. Davant trenta persones de la classe no és bo de distingir-se. Una vegada vaig dir una cosa sobre un poema. De seguida tot eren murmuris. Jo vaig pensar: “Merda! Això fa riure. Ara seré aquell que dóna importància a la poesia”.

—**G. HAUG-SCHNABEL:** Aquestes històries em fan molta ràbia! El potencial de la pubertat s'aprofita tan poc! No significa tan sols terror. El cervell està preparat per a un alt rendiment, es formen conceptes morals; l'escorça cerebral, responsable de les activitats cognitives, s'accelera enormement. Els senyals es transmeten trenta vegades més de pressa. La intel·ligència augmenta. És una etapa d'alta potència.

—**Fins aquí la teoria. O és que ho vau percebre en el vostre fill?**

—**G. HAUG-SCHNABEL:** I tant! Fins i tot en moments de rebuig visible. *Rhythm is it*, el film sobre el projecte Stravinski de la Filharmònica de Berlín. A Nikolas, li semblava d'allò més terrible i no el volia veure. Un raig d'esperança: va passar hores argumentant amb intel·ligència. Em vaig adonar que hi tenia un gran interès. Però estava en fase de confrontació, de manera que no va venir al cinema.

Adolescents en una festa amb alcohol: "Beviem per impressionar."

—N. SCHNABEL: Per a mi també va ser un raig d'esperança. Els adults m'havien pres seriosament i m'havien escoltat. Per aconseguir-ho, vaig haver de xerrar pels descosits.

—G. HAUG-SCHNABEL: Uns altres es tanquen o es peguen per aconseguir el reconeixement. Tots hauríeu d'anar amb una mena de cartellet: "Arran de la formació del cervell, cal comptar amb obstacles en les àrees següents: tractament dels sentiments, control dels impulsos i planificació de les accions. Gràcies per la vostra comprensió."

—Voleu dir que el vostre fill no hauria pogut comportar-se d'una altra manera?

—G. HAUG-SCHNABEL: En la majoria de casos, no. La famosa manca d'habilitat dels púbers, les dificultats per a dominar les emocions, per exemple, té molt a veure amb el fet que el cervell aprèn a percebre detalladament: Per què somriu aquesta dona? M'aixeca la camisa o li caic bé? Un nen no es pregunta aquestes coses. A més, el sistema de premis del cervell reacciona més lentament: l'amígdala no és tan activa durant

la pubertat. Vaig felicitar Nikolas vuit vegades per una nota de matemàtiques sense que se n'adonés. La seva amígdala necessitava estímuls més intensos. Em sentia incompresa, i ell no se sentia prou valorat.

—N. SCHNABEL: Hi havia dies que tenia els nervis de punta, ja quan em llevava, per no res. I després, a la dutxa: "Oh! Més pèl púbic!" Són muntanyes d'emocions, estàs molt confós. Mentre esmorzes no penses: "Molt bé, em miro els pares objectivament: la mare se sent incompresa."

—G. HAUG-SCHNABEL: És la manca de control dels impulsos. Alguns no aconsegueixen en sa vida d'expressar els sentiments d'una manera adequada socialment. Però durant la pubertat és gairebé impossible per a la formació del cervell. Sempre picaves contra la paret o a la taula. Són coses que els pares han de suportar sense atabalar-se.

—N. SCHNABEL: Jo també m'havia d'aguantar. És terrible quan et fiques en un carreró sense sortida i no pots tornar.

—G. HAUG-SCHNABEL: Et puc tranquil·litzar: havies de barallar-te per estar se-

gur de la teva importància. Una vegada em vas increpar: "Per què no t'agrada la meua amanida?" Hi havia massa curri. Llavors et vas negar a fer cap més vinagreta. No hi havia la possibilitat de posar-hi menys curri. Era tot o res: "O m'acceptes com sóc o ja t'ho faràs."

—Comparat amb problemes de l'adolescència, com ara les drogues, la violència o l'anorèxia, barallar-se per l'amanida és més aviat inocu.

—G. HAUG-SCHNABEL: Sí, vam tenir sort. Nikolas va créixer amb els pares separats, però la seva psique té una tendència relativament estable. Els pares també poden ser una gran orientació: des de petit li he exigint respecte i un to educat.

—N. SCHNABEL: Així i tot, vaig passar uns quants anys constantment irritat. Anava mig adormit. M'hauria passat el dia sense fer res. A la nit no podia adormir-me abans de les dues.

—G. HAUG-SCHNABEL: Ni amb gotes de valeriana. Era la "por puberal d'anar al llit", aquest terme existeix. Molts adolescents tenen por del llit perquè no s'adormen. A la pubertat, la melatonina

se segrega a la nit, tard. Al matí el cos està inundat de l'hormona de la son. Com a mare, l'havia de fer fora del llit, però com a científica l'entenia perfectament: era tan típic, en la seva confusió.

—N. SCHNABEL: Sempre remarques que en mi tot era típic. Jo més aviat em pensava que era únic.

—G. HAUG-SCHNABEL: Això també és típic: la lluita per la individualitat. A tu et resultava més difícil que no a mi. Quan jo era jove, un llaç d'un verd llampant ja significava protesta. Una brusa transparent a la discoteca era un escàndol. Com la majoria de la teva generació, havies d'exigir més: un 80% dels adolescents viuen una pubertat intensa i esgotadora. Tu t'has qüestionat i qüestionat els altres. També és ben típica la tendència a veure el món en perill. Pensaves contínuament en la salvació: Amnistia Internacional, Metges sense Fronteres, Greenpeace.

—N. SCHNABEL: Es que no et queda res més. Mires les notícies i penses: "No pot ser que els adults siguin tan imbècils! Primer la fam a Darfur, després un informe sobre camperols de la UE que cremen l'excedent de cereals. I, a mi, m'han d'explicar cada dia que tot ho faig malament?"

—G. HAUG-SCHNABEL: També era típica la desconfiança inicial respecte al teu cos, i l'interès creixent sobtat per les noies. Al teu voltant les dones començaven a florir i, com tots els nois,

el cos de les noies no t'havia semblat interessant. Quan això canvia, cap a dotze anys o tretze, és desconcertant.

—N. SCHNABEL: I tant! Parlant poèticament, el cos et llença la raó a un oceà d'incerteses. "Uau!", així va reaccionar de sobte el meu cos amb les noies. I alhora el cap es preguntava: "Però per què les trobes atractives? Però si això encara t'atabalarà més!" Vaig anar força vegades a la piscina durant aquella època, a ensenyar els nous músculs. El problema és que creixien molt lentament. I a les noies de la meua edat no els atreïa l'humor o l'enginy. Estaven obsessionades en unes espatlles com armaris.

—G. HAUG-SCHNABEL: Als nois més grans els era més fàcil: les dones reaccionen al tronc masculí en forma de V. Fins que la forma no s'accentua poden passar anys.

—Les noies no estan més desenvolupades i, per això, no s'interessen gaire pels nois de la seva edat?

—G. HAUG-SCHNABEL: No necessàriament. L'inici de la pubertat en tots dos sexes és semblant. I cada vegada és més aviat, a causa dels canvis ambientals. L'any 1920, a les noies els venia la regla a catorze anys; ara a deu anys ja és una edat normal. Alguns nois ja tenen la primera ejaculació a nou anys. A diferència de les noies, que sí que parlen de la seva menstruació, els nois no parlen d'aquest fet.

—N. SCHNABEL: Què vol dir això? Aquesta ejaculació és un pas més per a sentir-se home. Per a mi, la cosa important eren els músculs que es podien veure. I les preguntes que realment em preocupaven eren: com funciona el sexe que dóna plaer? Com es comprova si un condom està ben posat? Als mitjans de comunicació reps molta informació, però cap no es correspon amb la realitat.

—G. HAUG-SCHNABEL: La majoria de pares esperen que això ho reguli el cercle d'amics. És clar, com a biòloga del comportament sabia que tu te'n podries sortir. Però també m'era difícil de donar-te consells sobre una relació satisfactòria amb dones. Tenia por que em trobessis estranya i que deixés de ser interessant i important per a tu.

—N. SCHNABEL: A mi, el futur em feia por, una por terrible. Por de decebre, de quedar fora de joc. Pertot arreu et van insistint sobre la importància dels símbols d'estatus: aspecte, feina, cotxe, casa.

—G. HAUG-SCHNABEL: Però no et vas perdre en aquestes pors, i tenies les amistats adequades. Uns altres es passen la pubertat jugant amb foc: l'ésser humà és social, necessita reconeixement, especialment en aquests moments d'inseguretat. La humiliació social desencadena en el cervell una sensació de dolor similar a les de les ferides corporals. Per això funcionen els grups basats en la violència i el consum de drogues. El qui no hi participa en queda exclòs. Els fills de famílies severes, educats amb autoritarisme, tenen tendència a caure en aquesta jerarquia.

—N. SCHNABEL: La majoria de vegades apel·laves a la raó. Em semblava més difícil de negar alguna cosa als adults que no pas d'eludir prohibicions. Tot i això, moltes vegades no entenia les teves preocupacions. Jo també havia anat a festes de barra lliure, que com a mínim es podien pagar. En lloc de sospitar perills dramàtics pertot arreu, els adults podrien confiar en els fills més sovint. Això és el que necessiten, encara que alguna vegada jegin pel parc, borratxos.

—G. HAUG-SCHNABEL: Atura't! El teu principi bàsic era: com es pot fer que l'alta graduació sigui encara més alta?

—N. SCHNABEL: No: com es pot fer que tingui més bon gust. El vodka amb

Joves en una escola de ball (1958): "Un llaç verd llampant significava protesta."

JORGE CENCILLO

Joves en un concert de pop: "Jo era semblant, però no així."

begudes energètiques, barrejat en un bol per a amanides, no era gens bo. Bevíem per impressionar les noies. Avui això ja no funcionaria. A la meua edat toca saber escoltar.

—G. HAUG-SCHNABEL: No en facis broma. L'alcohol és un problema enorme, també entre les noies.

—Els joves de dotze anys a disset anys beuen actualment 50 grams la setmana. Com uns deu gots petits d'aiguardent.

—N. SCHNABEL: En aquest debat, trobo que els adults tenen poc crèdit. Sobre les festes, avisen, adverteixen i escridassen.

—G. HAUG-SCHNABEL: A mi, no em vas sentir escridassar-te. De totes maneres, la relació amb l'alcohol demostra que ens falten rituals d'iniciació, habituals a les cultures tradicionals. Fins fa poques dècades, el noi passava a seure a taula, i a partir d'aquell moment era vist com un home. Sempre que complís els seus deures, tenia el dret a l'embriaguesa. Avui la transició al món dels adults dura deu anys en què els adolescents experimenten amb les possibilitats d'aquest món sense assumir responsabilitats. Tu vas tenir

una infantesa relativament llarga. Si algú ha trobat el seu lloc a la família, sembla una estratègia evolutiva per quedar-s'hi el màxim de temps possible.

—N. SCHNABEL: Llavors jo em vaig llançar a la piscina. De sobte va arribar la vida real: connexió telefònica, pagament de la calefacció, electrodomèstics, queviures... No sabia què necessitava, no sabia estructurar els meus dies. Escola, prestació social: jo només hi anava i el marc ja estava establert.

—G. HAUG-SCHNABEL: És estrany que us mantinguem tant temps allunyats de la vida real. Aristòtil ja es queixava que el jovent irresponsable enfonsaria el país. Nosaltres ens queixem de tot allò dels ordinadors i de la recerca de plaers. Això és por, pànic: podrien arribar alguns que en sabessin més. O, encara més greu, que siguin un exemple del que hem desaprofitat. Per als adults, la pubertat també implica delimitació: intenten mantenir la imatge que tenen d'ells mateixos.

—N. SCHNABEL: Mai no ho havia vist així. També hauria estat un problema. Tu hauries perdut l'autoritat. La confusió general era el meu paper. Si els

pares fan com tu, et prenen la individualitat.

—G. HAUG-SCHNABEL: Per això em vas criticar les botes rosa. Jo que estava tan orgullosa de la meua compra...

—N. SCHNABEL: Les botes no eren adequades. Com si parlessis d'una cosa que no entens. Els pares no han de ser joves, perquè llavors no són pares. Tu no havies de semblar presumida com una noieta. Ets la meua mare.

—Ara que ja heu abandonat la pubertat, com veieu els adolescents d'avui?

—N. SCHNABEL: Penosos. Fa poc hi havia cinc noies al centre de Friburg. Totes duïen roba verda i negra, totalment uniformades. Tot semblava buit. Bé, jo era semblant, però no així.

—G. HAUG-SCHNABEL: Totalment típic: quan la pubertat pròpia ha passat, l'aliena es veu inconcebiblement estranya.

—N. SCHNABEL: Ha estat un moment amarg. M'ha passat pel cap: "Si jo ara penso en aquestes, què pensaven de mi aleshores?"

Katia Thimm

Traducció David Egea